

Sygnatura akt XVIII C 569/15

WYROK CZĘŚCIOWY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 4 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Magdalena Horbacz

Protokolant:p.o. stażysty Joanna Bendlewska

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2016 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa E. K., B. Z. i J. Z. (1)

przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

o zapłatę

Zasądza od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwotę 42.903,44 zł (czterdzieści dwa tysiące dziewięćset trzy złote 44/100) wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 38.000 zł od dnia 29 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty,

- 4.903,44 zł od dnia 3 lutego 2016 roku do dnia zapłaty.

/-/ M.Horbacz

Sygnatura akt XVIII C 569/15

UZASADNIENIE

wyroku częściowego

Powodowie E., B. i J. Z. (2) wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. solidarnie na rzecz powodów kwoty 132.845 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2012r. do dnia zapłaty, w tym kwoty 93.000zł tytułem zmniejszenia wartości nieruchomości oraz kwoty 38.000 zł tytułem zwrotu nakładów niezbędnych do podniesienia poziomu akustyki w zajmowanym przez powodów budynku mieszkalnym i kwoty 1.845zł tytułem kosztów wynagrodzenia rzeczoznawcy majątkowego, który sporządził opinie niezbędne dla określenia wielkości roszczeń przysługujących powodom oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 10.800zł.

W uzasadnieniu swego stanowiska powodowie podali, iż są współwłaścicielami nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...) zabudowanej jednorodzinny budynek mieszkalny, zapisanej w księdze wieczystej KW (...).

W ocenie powodów, wyżej opisana nieruchomość, w wyniku rozbudowy lotniska, narażona jest na większy hałas, niż dotychczas, bowiem położona jest na terenie objętym obszarem ograniczonego użytkowania w tak zwanej strefie wewnętrznej - wprowadzonym uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12 z dnia 30 stycznia 2012 r.

To daje podstawy do żądania zgodnie z postanowieniami art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska odszkodowania za poniesioną szkodę w związku z ograniczeniami sposobu korzystania z nieruchomości, która obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości .

Nadto na podstawie art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 ww ustawy właściciel budynku może żądać od pozwanego jako zarządzającego portem lotniczym określonej kwoty tytułem nakładów koniecznych do zapewnienia właściwego klimatu akustycznego .

W świetle powyższych okoliczności uzasadnione są zdaniem powodów żądanie odszkodowania zarówno z uwagi na zmniejszenie się wartości nieruchomości (potencjalny nabywca nie jest zainteresowany nabyciem nieruchomości położonej w strefie, gdzie właściciel zmuszony jest znosić immisje hałasu nie mogąc się im prawnie przeciwstawić, ewentualnie nabyciem jej po zaniżonej cenie), jak i z uwagi na konieczność poniesienia dodatkowych kosztów związanych z zapewnieniem w miejscach chronionych budynku właściwego klimatu akustycznego.

Pozwany (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych .

W uzasadnieniu swego stanowiska pełnomocnik pozwanych negując zasadność obu roszczeń podniósł następujące kwestie:

1) Samo wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania nie przesądza automatycznie o odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej, na co zdaniem pełnomocnika zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 czerwca 2012r. (VCSK 28/12 LEX nr 1228596), odszkodowanie bowiem służy za konkretną szkodę, która powstała w związku z ograniczeniami sposobu korzystania z nieruchomości. Powodowie żadnej konkretnej szkody nie wykazali.

2) Ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania jest korzystne dla właścicieli zabudowy mieszkaniowej w tym zakresie, iż mogą oni ubiegać się o ulepszenie swoich nieruchomości w celu poprawy komfortu akustycznego, o ile zachodzi konieczność podjęcia prac modernizacyjnych .Przed wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania osoby te nie były upoważnione do występowania z roszczeniami, chociażby dopuszczalny ówczesnie poziom hałasu nie był mniejszy.

3) Wbrew twierdzeniom powodów nie nałożono żadnych ograniczeń co do przeznaczenia nieruchomości ani co do sposobu korzystania z niej czyli całkowicie niezasadny jest wniosek powodów, że wskutek wprowadzenia obszaru doszło do znacznego uszczuplenia ich prawa własności

4) Niezasadne są twierdzenia powodów o spadku wartości nieruchomości, twierdzenia, że kluczowe znaczenie ma dla każdego potencjalnego nabywcy usytuowanie nieruchomości w strefie ograniczonego użytkowania. Stanowią one uproszczenie problematyki obszaru ograniczonego użytkowania .

5) Twierdzenia powodów, iż działalność lotniska jest obecnie bardziej uciążliwa w porównaniu do okresu sprzed wprowadzenia strefy - port lotniczy rozwija się konsekwentnie od ponad dwudziestu lat, zatem powodowie nabywając swe nieruchomości musieli mieć świadomość bliskości lotniska, związanego z tym wzmożonego hałasu, rozbudowa lotniska była przez kolejne lata kontynuowana aż do obecnych inwestycji stanowiących podstawę utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania . Poza tym strona pozwana podejmuje szereg działań mających na celu wdrażanie działań zmierzających do ograniczenia poziomu hałasu generowanego przez lotnisko i to również szereg dodatkowych działań podejmowanych z własnej inicjatywy.

Powyższe okoliczności stanowią w ocenie strony pozwanej wystarczające podstawy do oddalenia powództwa.

Pismem z dnia 31 marca 2014r. powodowie wnieśli o zwolnienie ich od kosztów sądowych w zakresie kwoty 2.000zł tytułem uzupełniającej zaliczki na poczet opinii biegłego.

Postanowieniem z dnia 19 maja 2014r. Sąd oddalił powyższy wniosek powodów o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sąd ustalił, co następuje:

Lotnisko P.-Ł. powstało w 1913 roku jako pruskie lotnisko wojskowe w Ł. pod P.. Przed I Wojną Światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiono samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931 – 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W.-O. lotniskiem w kraju. W 1987 roku powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł..

W 1993 roku przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do Düsseldorfu. W 1996 roku rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...).

W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami są Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa. W 2000 roku rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z Frankfurt Airport.

W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową. W 2002 roku uruchomiono połączenia do Wiednia i Frankfurtu nad Menem. W 2003 roku uruchomiono połączenia do: Kolonii/Bonn, Wiednia, Monachium, Londynu, oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 roku uruchomiono połączenia do Brukseli i Monachium. W latach 2005 – 2007 uruchomiono kolejne połączenia do: Londyn Luton, Londyn Stansted, Dublin, Liverpool, Sztokholm, Barcelona-Girona, Bristol, Dortmund, East Midlands, Londyn Gatwick, Edynburg, Paryż-Beauvais, Rzym-Ciampino, Kraków.

W 2008 roku przystąpiono do rozbudowy terminalu pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

W dniu 28 lutego 2011 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”.

W kwietniu 2011r. rozpoczęto rozbudowę terminalu pasażerskiego – projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych – projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W maju 2012 r. odbyły się uroczyste inauguracje rozbudowanych płaszczyzn lotniskowych – nowej równoległej drogi kołowania oraz rozbudowanej płyty postojowej oraz otwarcie rozbudowanego terminalu pasażerskiego – strefa przylotów i przyszła hala odpraw.

W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminalu pasażerskiego –początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów.

W 2000 r. z (...) skorzystało 227.847 pasażerów, przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008 r. z (...) skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012 r. z (...) skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P.-Ł. jest własnością pozwanej spółki (...) Sp. z o.o. w P..

Dowód: okoliczności niesporne, treść KW k. 13-17

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P..

Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o.

Uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: 1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; 2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; 3) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 50$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; 4) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 40$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

W obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: 1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 60$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; 2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

Powodowie E. K. (poprzednio Z.), B. Z. i J. Z. (1) są współwłaścicielami nieruchomości położonej w przy ul. (...) w P., stanowiącej działkę nr (...) zabudowanej jednorodzinny budynek mieszkalny, zapisaną w księdze wieczystej KW (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu.

Nieruchomość powodów znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. –Ł. w P..

Na dzień wejścia w życie ww. uchwały, przedmiotowa nieruchomość zabudowana była piętrowym budynkiem mieszkalnym w zabudowie wolnostojącej.

Dla powyższego terenu brak jest aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego. Z uwagi na fakt, że przedmiotowa nieruchomość zabudowana jest budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, jej przeznaczenie zostało zdeterminowane.

Sejmik Województwa (...) uchwałą z dniem 30.01.2012 r., wprowadził strefę ograniczonego użytkowania wokół lotniska P.- Ł., przede wszystkim z uwagi na spodziewany poziom hałasu. Budynek przy ul (...) w P. stanowiący własność powodów spełniał normy budowlane dotyczące izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych przed wejściem w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012r. tj przed dniem 28 lutego 2012r.

Nie jest to jednoznaczne ze spełnieniem izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych dla zmierzonych i prognozowanych poziomów hałasu ekspozycyjnego i miarodajnego poziomu dźwięku A związanych z wykonywanymi operacjami lotniczymi.

Wykonane obliczenia wykazały, iż budynek przy ul. (...) w P. nie spełnia norm w zakresie poziomu hałasu we wnętrzu pomieszczeń chronionych dla zmierzonych i wyliczonych poziomów miarodajnego poziomu dźwięku A w wysokości 68,30dB związanych z wykonywanymi operacjami lotniczymi, w zakresie przegród zewnętrznych – stropodachów nad pomieszczeniami chronionymi i niechronionym piętra budynku oraz stolarki okiennej pomieszczeń chronionych.

Wobec powyższego i w związku z emitowaniem przez statki powietrzne ponadnormatywnego miarodajnego poziomu dźwięku A w wysokości 68,30dB w lokalizacji przedmiotowego budynku koniecznym jest dla zapewnienia właściwego komfortu akustycznego dokonanie nakładów w zakresie stropodachów nad pomieszczeniami chronionymi i niechronionym piętra budynku oraz stolarki okiennej pomieszczeń chronionych, co rodzi koszty w kwocie 42.903,44zł brutto.

Dowód; odpis skrócony aktu małżeństwa k. 496, opinia biegłego J. P. k. 311-460, opinia uzupełniająca k. 480-489, zeznania biegłego k. 498-499

Pismem z 20 grudnia 2012r. powodowie wezwali stronę pozwaną (...) Sp. z o.o. w P. do zapłaty kwoty 131.000 zł w terminie do dnia 28 grudnia 2012r. Pozwany odmówił wypłaty odszkodowania.

Dowód : pismo z 20.12.2012r. k. 92-94, odpowiedź pozwanego na wezwanie do zapłaty k. 95

Sąd zważył, co następuje:

Niesporne w niniejszej sprawie były następujące okoliczności:

- nabycie przez powodów nieruchomości szczegółowo opisanej w pozwie, zabudowanej budynkiem mieszkaniowym wykorzystywanym na potrzeby mieszkaniowe,

- istnienie lotniska cywilnego Ł. począwszy od 1913 roku,

-objęcie nieruchomości powodów wewnętrzną strefą ograniczonego użytkowania wprowadzoną uchwałą Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012r., która weszła w życie dnia 28 lutego 2012r.

Powyższe okoliczności wynikały przede wszystkim z dokumentów zawartych w aktach sprawy, których autentyczność nie budziła żadnych zastrzeżeń Sądu, nie była również skutecznie podważana przez strony – co zadecydowało o uznaniu wszystkich przedłożonych dokumentów za w pełni wiarygodny materiał dowodowy.

Zasadniczą sporną kwestią było to, czy roszczenia odszkodowawcze powodów z tytułu kosztów związanych z koniecznością poniesienia nakładów w celu zapewnienia właściwego klimatu akustycznego zajmowanego przez nich budynku mieszkalnego oraz z tytułu zmniejszenia się wartości nieruchomości są uzasadnione.

W tej materii stanowiska stron były odmienne.

Powodowie w niniejszej sprawie na podstawie przepisów art. 129 ust. 2 , art. 135 ust. 1 i 2 i art. 136 ust. 3 ustawy prawo o ochronie środowiska (POŚ), wywodzili **żądania** – odszkodowanie z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości oraz z tytułu zwrotu kosztów związanych z koniecznością zapewnienia właściwego klimatu akustycznego.

Oba wyżej wskazane roszczenia w ocenie pozwanego nie zasługiwały na uwzględnienie.

Odnośnie żądania zwrotu kosztów związanych z koniecznością zapewnienia właściwego klimatu akustycznego, bowiem wyłącznie tego roszczenia dotyczył wyrok częściowy.

Zgodnie z treścią art. 136 par. 3 upros - „w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków **szkodą**, o której mowa w art. 129 par. 2 upoś (czyli szkodą będącą w związku z ograniczeniami sposobu korzystania z nieruchomości związanymi z wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania), są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, **nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie - żądanie odszkodowawcze było w pełni uzasadnione.**

Jest oczywistym, że budynek użytkowany na potrzeby mieszkaniowe wymaga ochrony akustycznej, podlega zatem **ochronie przed hałasem** na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie późniejszymi zmianami (Dz. U. 2002/75/690 ze zmianami).

Zgodnie z par. 11 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki mieszkalne - jedną z uciążliwości, przed którą należy chronić budynki przeznaczone na pobyt ludzi (ust.1) jest hałas.

Na podstawie par. 323 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia budynki mieszkalne należy chronić przed hałasem zewnętrznym przenikającym do pomieszczenia spoza budynku.

Zgodnie z par. 325 ust.1 budynki mieszkalne (...) **należy sytuować w miejscach najmniej narażonych na występowanie hałasu i drgań, a jeżeli one występują i poziomy ich przekraczają wartości dopuszczalne, określone w przepisach o ochronie przed hałasem i drganiami, należy stosować skuteczne zabezpieczenia. Poziom hałasu reguluje Polska Norma (par. 326 ust1), a przegrody zewnętrzne i wewnętrzne oraz elementy budowlane powinny mieć określoną w Polskiej Normie izolacyjność akustyczną (par.326 ust.2).**

W uchwale Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., **wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.**

W przedmiotowej uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

W świetle powyższego należało wskazać, że bezpośrednim uszczerbkiem powodów związanym z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania są również koszty związane z zapewnieniem w ich budynkach mieszkalnych właściwego klimatu akustycznego, zgodnie bowiem z dyspozycją art. 136 ust. 3 poś - w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków **szkodą**, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

W ocenie Sądu, nie stoi na przeszkodzie zasądzenie na rzecz powodów kosztów rewitalizacji akustycznej budynku pomimo faktu, że powodowie takich kosztów jeszcze nie ponieśli.

Wskazać należy, że sama wykładnia językowa art. 136 ust. 3 poś nie prowadzi do wniosku, że tylko w przypadku poniesienia przedmiotowych nakładów można żądać ich zwrotu.

Ustawodawca użył określenia „także koszty poniesione”, co mogłoby wskazywać na koszty już wydatkowane w celu wypełnienia wymagań technicznych. Jednak odwołanie do art. 129 ust. 2 oraz słowo „także” wskazują, że jest to tylko jedna ze szkód, które podlegają naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2.

Przy dokonaniu wykładni wskazanego przepisu należy zwrócić uwagę, że celem uregulowań art. 129 i 136 poś jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych.

Należy zatem przyjąć, że wskazanie na koszty poniesione w celu spełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody. Jako element szkody uznano „także szkody poniesione”, a nie „wyłącznie koszty już poniesione” – stąd też przepisu art. 136 ust. 3 poś nie można traktować jako zawężającego zakres odszkodowania wskazanego w art. 129 ust. 2 tejsze ustawy. Wysokość szkody powodów – nakładów koniecznych na zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach budynków – została wykazana poprzez opinię biegłego sądowego J. P. .

Z wyczeń biegłego wynika, że aby spełnić wymagania dźwiękoszczelności przewidziane dla strefy wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania nieruchomości powodów położonej w P. przy ul. (...) należy ponieść koszty adaptacyjne w kwocie 42.903,44zł.

Opinia biegłego J. P. jest bardzo obszerna, szczegółowa, rzetelna, wykazuje także obszerną wiedzę biegłego i jego doświadczenie zawodowe.

Niemniej jednak pełnomocnicy obu stron zgłosili wątpliwości, zarzuty do ww opinii biegłego, przy czym strona powodowa po wyjaśnieniu pisemnym w opinii uzupełniającej ostatecznie jej nie kwestionowała.

Wniosek pełnomocnika pozwanego o powołanie biegłego akustyka w końcowym etapie postępowania prowadzonego w przedmiocie roszczenia o nakłady podlegał oddaleniu jako spóźniony i zmierzający jedynie do przewlekłości postępowania. Wiedza biegłego z dziedziny budownictwa, w tym akustyki budowanej jest wystarczająca dla udzielenia kompetentnej odpowiedzi na zawarte w tezie dowodowej pytania, tym bardziej, iż biegły oparł się na wynikach pomiarów zawartych w sprawozdaniach sporządzanych przez firmę Akustix –powołaną przez pozwanego do monitorowania poziomu hałasu.

Pełnomocnik pozwanego złożył szereg zarzutów do opinii biegłego, do których Sąd ustosunkował w dalszej części uzasadnienia.

Na wstępie należało przytoczyć ogólne uwagi biegłego co do zastosowanej przez biegłego metody, na której zasadza się całość opinii .

Mianowicie –biegły wskazał, iż opinia opiera się na tzw. maksymalnym poziomie hałasu od pojedynczych zdarzeń akustycznych, bowiem instytucje powołane do ustalania norm budowlanych jak Polski Komitet Normalizacyjny, Instytut (...) wyraźnie wskazują, iż maksymalny poziom hałasu jest tą determinantą, którą należy stosować przy ustalaniu izolacyjności przegród akustycznych .

Stanowisko Wydziału Akustyki Uniwersytetu jest tożsame. Norma tzw: „dwójka”(PN 87/3-02151/02) dopuszczała, jak podaje biegły stosowanie przy ustalaniu poziomu hałasu wewnątrz pomieszczeń chronionych wykorzystanie równoważnego poziomu hałasu oraz poziomu maksymalnego. Jest to zapis bardzo nieprecyzyjny i nie zawiera jednoznacznego stanowiska, że można go stosować do hałasu lotniczego. Biegły zwrócił także uwagę na fakt

niezaprzeczalny, iż pozwany w innych sprawach o tożsamej tematyce przedstawił jak również w tej sprawie opracowanie dr B. Rudno – Rudnickiej, która przedstawia metodologię przejścia ze zmierzonego hałasu ekspozycyjnego na poziom hałasu maksymalnego, co jest bardzo ważne, bowiem pomiary hałasu dokonywane na zlecenie pozwanego przez firmę Akustix (mobilne punkty pomiarowe) –określają poziom hałasu ekspozycyjnego i równoważnego. Wobec tego mając zmierzone poziomy hałasu ekspozycyjnego przez Akustix –biegły stosując metodologię obliczeń dr Rudno – Rudnickiej ustalił poziom hałasu maksymalnego od poszczególnych pojedynczych zdarzeń akustycznych i następnie poziom hałasu miarodajnego, który pozwolił na ustalenie wymaganej izolacyjności przegród akustycznych .

Generalnie –jak podał biegły opinia przez niego opracowana opiera się na normie tzw. „trójce” z wykorzystaniem poziomu hałasu miarodajnego. Norma „trójka” określa, że miarodajny poziom hałasu należy obliczyć w oparciu o maksymalny poziom od pojedynczych zdarzeń akustycznych z zastrzeżeniami ;

1) Musi być więcej niż 8 operacji lotniczych w nocy.

2) Głośne operacje winny być większe o 20 decybeli od hałasu równoważnego.

Oba ww warunki są tutaj spełnione, w raporcie pozwanego stwierdza się, iż w nocy będzie operacji 12 plus 4, w drugim aspekcie sprawozdania Akustix na to wskazują.

Biegły porównał wyliczenia w poszczególnych latach firmy Akustix, podając, iż są one zbieżne. Równoważny poziom hałasu wg Akustix biegły wykorzystał do ustalenia, czy głośne operacje lotnicze przekraczają ten poziom hałasu równoważnego o 20 db .

Biegły wziął pod uwagę średni i maksymalny poziom od maksymalnych poziomów od pojedynczych zdarzeń akustycznych, a nie od całości, bowiem na wybudzenia w nocy mają wpływ pojedyncze poziomy dźwięków. Dokonując uśrednienia maksymalnego poziomu hałasu ekspozycyjnego dla deklarowanych typów samolotów biegły brał pod uwagę maksymalny poziom hałasu, który zależy od typów samolotów, a nie od ilości lotów.

Pełnomocnik pozwanego jak już o tym wspomniane zostało we wcześniejszej części uzasadnienia zgłosił szereg zarzutów do opinii biegłego, które zdaniem pełnomocnika dyskwalifikują opinię biegłego J. P. jako wiarygodny i przydatny materiał dowodowy.

Prawdą jest i co podnosi pełnomocnik pozwanego, że maksymalny poziom dźwięku A emitowanego przez samoloty i poziom równoważny dźwięku to dwie odrębne kategorie, dwa odmienne jakościowo parametry akustyczne i tak to właśnie zostało ujęte przez biegłego. Biegły - jak wynika z uważnego czytania opinii - nie pomylił, ani nie utożsamił obu tych parametrów, przeciwnie, wyraźnie je oba rozgraniczył. Pełnomocnik pozwanego zarzuca sprzeczność, której faktycznie nie ma.

„Norma dwójka” zawiera oba te parametry tj. dopuszczalny równoważny poziom dźwięku A hałasu przenikającego do pomieszczenia od wszystkich źródeł hałasu łącznie (40, db,30db) i dopuszczalny poziom dźwięku A przenikający od wyposażenia technicznego budynku oraz innych urządzeń w budynku i poza budynkiem, który dzieli się na; średni poziom przy hałasie ustalonym, lub równoważny przy hałasie nieustalonym oraz maksymalny poziom A przy hałasie nieustalonym. Powstaje zdaniem Sądu w związku z tym pytanie, czy do hałasu lotniczego, który jest hałasem nieustalonym –co do takiej kwalifikacji tego hałasu obie strony nie miały wątpliwości –należy odnieść równoważny poziom hałasu czy maksymalny? Norma „dwójka” faktycznie tego nie określa. I w tym miejscu należy zdaniem sądu w pełni poprzeć stanowisko biegłego, którego zdaniem ww norma jest nieprecyzyjna i budzi wątpliwości interpretacyjne .

W ocenie Sądu trafnym rozwiązaniem jest nie branie pod uwagę dopuszczalnego równoważnego poziomu dźwięku przenikającego ze wszystkich źródeł hałasu łącznie, bowiem pozwany jako port lotniczy może ponosić odpowiedzialność jedyne za nadmierny hałas lotniczy. Skoro norma „dwójka” rzeczywiście jest nieprecyzyjna należało

sięgnąć jak proponował biegły do normy tzw. „trójki”, która określa miarodajny poziom hałasu obliczany w oparciu o poziom maksymalny od poszczególnych zdarzeń akustycznych.

Reasumując, w ocenie Sądu propozycja biegłego oparcia opinii na normie „trójce” przy ustalaniu przenikalności akustycznej przegród zewnętrznych –jest w pełni zasadna, poza tym biegły szczegółowo umotywowwał przyjęcie u podstaw rozważań i dokonanych obliczeń normę tzw. „trójkę”.

Pozwany miał zastrzeżenia wobec metodyki wyznaczania przez biegłego miarodajnego poziomu dźwięków od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych twierdząc, że biegły myli pojęcia maksymalnego poziomu dźwięku oraz maksymalnej wartości zarejestrowanego ekspozycyjnego poziomu dźwięku. Wskazywał, że rzeczywisty wpływ pojedynczego przelotu na hałas w środowisku przy liczbach operacji rzędu wielu tysięcy rocznie jest znikomy – nawet jeśli maksymalna wartość dźwięku ekspozycyjnego będzie bardzo wysoka.

Tutaj pozwany posługuje się wyjaśnieniami P. P. i P. K. –załączając jej opinię jako dowód w sprawie mający podważać zastosowaną przez biegłego J. P. metodę wyznaczania miarodajnego poziomu dźwięku.

Analiza tego dokumentu prywatnego, bowiem tylko tak należy go traktować nie podważa w ocenie sądu opinii biegłego J. P., tak jak zdaje się to sugerować pełnomocnik pozwanego .

Z treści ww dokumentu wynika, iż stosowanie metody uśredniania polegające na wybiórczym uwzględnianiu wyłącznie operacji o najwyższych wartościach zarejestrowanego dźwięku ekspozycyjnego poziomo dla każdego typu statku powietrznego zamiast wszystkich operacji lotniczych nad danym punktem jest błędne.

Podkreślić należy, że maksymalny i ekspozycyjny poziom dźwięku to różne wartości dotyczące tego samego zjawiska. Poziom ekspozycyjny od pojedynczych zdarzeń akustycznych nie może być brany pod uwagę przy wyznaczaniu minimalnego stopnia ochrony pomieszczeń w budynku przed hałasem zewnętrznym, bowiem zgodnie z kryteriami WHO ocena hałasu zewnętrznego przenikającego do pomieszczeń przeznaczonych na sen odnosi się do poziomu maksymalnego. Uwzględniany jest przy tym wpływ maksymalnych poziomów hałasu na zakłócenia snu i właśnie te kryteria WHO były podstawą do określenia w normie PN B 02151.3.1999 zasad wyznaczania minimalnej izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych w budynkach narażonych na działanie hałasu lotniczego. Poziom miarodajny określa się jako wartość średnią dla trzech najniekorzystniejszych miesięcy roku uwzględniając zmiany ruchu lotniczego w pespektywie 5 lat.

Oczywistym jest, iż poziom miarodajny zgodnie z normą (...) -3.1999 określa się jako średnią dla 3 najniekorzystniejszych miesięcy w ciągu roku uwzględniając zmiany ruchu lotniczego w perspektywie 5 lat. Jest to fakt, niemniej jednak wypada podkreślić w tym miejscu, że badania poziomu hałasu prowadzone na zlecenie pozwanego przez Akustix są wykonywane w punktach pomiarowych w okresach miesięcznych dla danego roku, jednak biegły uzupełniając i jednocześnie korygując opinię dokonał przeliczenia zmierzonych wartości hałasu w miesiącach letnich roku 2012r., 2013r. i 2014r. bowiem to głównie miesiące letnie należą do tych, w których ruch lotniczy jest szczególnie zintensyfikowany i te miesiące można uznać jako te trzy najniekorzystniejsze w roku. Jak podał biegły poziom hałasu nie zależy od ilości lotów, lecz od typu latających samolotów. Wobec tego, że te same typy samolotów latały w podanych okresach i dalej latają wybrane trzy miesiące letnie spełniają warunki normy mówiącej o trzech najbardziej niekorzystnych miesiącach w roku.

Szczegółowo biegły przedstawił przeprowadzoną operację – mianowicie, dla poszczególnych nocy biegły wybrał najgłośniejszy poziom hałasu z głośnych, uśrednił dla poziomu całego miesiąca, następnie dla poziomu trzech miesięcy. Biegły podkreślił również bardzo ważny fakt mianowicie, że ze sprawozdań wynika, że samoloty Boenig 737, które nie były przez (...) deklarowane jako samoloty do lotów nocnych wykonywały w okresie pomiarów operacje nocne (maj 2014r. 8 operacji), tak więc należało to uwzględnić przy ustalaniu poziomu hałasu.

Dokonane wyliczenia przez biegłego dały podstawy do wyprowadzenia wniosku, że nakłady konieczne zostały wyliczone przez biegłego prawidłowo, a zaprojektowany zakres robót modernizacyjnych zabezpiecza budynek przed istniejącym obecnie miarodajnym poziomem hałasu.

Według pełnomocnika pozwanego prowadzony monitoring hałasu wokół lotniska ma na celu kontrolę emisji hałasu do środowiska w ujęciu dobowym oraz średniorocznym, a nie w celu analizy spełnienia wymagań przez przegrody budowlane w budynkach, dlatego wymagania rozporządzenia opisującego wymogi dla systemu monitoringu hałasu wokół lotnisk nie nakładają wymogu rejestracji maksymalnego poziomu hałasu .

Analizując ww zarzut należy podnieść, iż te faktyczne zmierzone dane są bazą do dalszych czynności, które się podejmuje do obliczenia dla ustalenia niezbędnej izolacyjności przegród zewnętrznych. Fakt, iż dane pomiarowe wskazują na przekroczenie dopuszczalnych norm dowodzi wprost uciążliwości sąsiedztwa portu lotniczego dla właścicieli sąsiadujących z portem nieruchomości. Dane zawarte w raportach firmy Akustix stały się podstawą do dalszych skomplikowanych operacji zmierzających do ustalenia w efekcie poziomu hałasu miarodajnego. Biegły sięgnął do metody obliczeniowej prezentowanej przez prof. B. Rudno – Rudnickiej, załączonej do akt przez pełnomocnika pozwanego i jak konsekwentnie należy przyjąć – zaakceptowanej przez stronę pozwaną .

Dalej, biegły według pełnomocnika pozwanego myli pojęcia maksymalnego poziomu dźwięku i poziomu ekspozycyjnego.

Tymczasem we wzorze, z którego biegły korzysta $L_{AE} = L_{Amax} - 10 \log(a) + 9,4 \text{ dB}$ – stosuje się wartość średnią poziomu ekspozycyjnego uśrednioną dla wszystkich dostępnych wartości L AE, a nie wartość średnią z maksymalnych poziomów ekspozycyjnych. Biegły wyjaśnił, iż pod pojęciem średniego maksymalnego ekspozycyjnego z poszczególnych protokołów poziomu hałasu, - biegły zapisał średnie wartości z maksymalnych wartości od pojedynczych zdarzeń akustycznych emitowanych przez poszczególne typy samolotów przeznaczonych do eksploatacji przez pozwanego w pespektywie do roku 2034r. zmierzone przez Akustix i zapisane w protokołach. Średniowanie wykonał biegły najprostszym matematycznym działaniem.

Wartości maksymalne biegły odczytał z poszczególnych dni badań i zapisane zostały w opinii osobno dla pory dnia i nocy, co oznacza, że najpierw zgodnie z normą średni ekspozycyjny poziom hałasu uśredniony został od pojedynczych zdarzeń akustycznych od poszczególnych samolotów przyjętych perspektywicznie do eksploatacji, a następnie dla dni w protokole. Odczuwalny przez człowieka hałas lotniczy – jak podał biegły powinien być odnoszony do wartości maksymalnych i na tych maksymalnych trzeba opierać wyliczenia izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych pomieszczeń chronionych w budynku mieszkalnym. Kryteria WHO biegły opisał w opinii pisemnej. Zdaniem Sądu te najgłośniejsze operacje najbardziej oddziałują na system nerwowy człowieka, one powodują wybudzenia w nocy, one dekoncentrują skupienie, pracę w ciągu dnia i właśnie przed takimi operacjami mają zabezpieczać przegrody zewnętrzne, które aby to zadanie mogły spełnić winny posiadać odpowiednia izolacyjność akustyczną .

Biegły podał odnośnie zastosowanego do obliczeń wzoru, że hałas przelatującego samolotu jest zdarzeniem akustycznym, którego parametrami są; maksymalny poziom dźwięku(L-Amax) i ekspozycyjny poziom dźwięku (LAE). Ustalenie obu tych parametrów dla takiego samego typu operacji oraz tego samego typu samolotu było niewystarczające, dlatego należało je uśrednić do typów samolotów podawanych przez pozwanego. Biegły, aby te parametry ustalić dla deklarowanych w pespektywie do 2034r. samolotów wykonał analizę pomiarów Akustix i je uśrednił.

Biegły w swej opinii wskazał, które wartości LAE (eksp.) stanowią podstawę wyliczenia średniej, a dotyczą one typów samolotów przeznaczonych do operacji lotniczych w perspektywie do 2034r. Rewitalizacja akustyczna zdaniem biegłego ma zapewnić normatywny poziom hałasu w pomieszczeniach chronionych budynku, a zapewnić go może jedynie, gdy będą brane pod uwagę wartości maksymalne poziomu hałasu .

Analizując szczegółowo główne zarzuty pełnomocnika pozwanego do opinii biegłego J. P. należy podkreślić, iż wiele pytań pełnomocnika pozwanego formułowanych na bazie stawianych opinii biegłego zarzutów się powtarza, przybierając różną formę.

Podsumowując,- dla oceny komfortu akustycznego wewnątrz budynków konieczne jest zastosowanie zarówno normy PN 87/B 02151/02 („dwójka”) jak i normy PNB-02151-3. 1999 („trójka”). Pierwsza z nich stanowiła, jak podał biegły podstawy do określenia dopuszczalnego poziomu hałasu we wnętrzu pomieszczeń chronionych. Druga z kolei służyła ustaleniu minimalnych wskaźników izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych budynku w zależności od miarodajnego poziomu dźwięku A na zewnątrz budynku w zależności od miarodajnego poziomu dźwięku A zewnątrz budynku oraz określenia zakresu i wielkości koniecznej modernizacji przegród zewnętrznych budynku .Podstawą przyjęcia miarodajnego poziomu dźwięku A jest zapis zawarty w PN B 02151.3 1999 w pkt. 6.1.3 dotyczący określenia maksymalnego poziomu dźwięku A będącego podstawą do ustalenia miarodajnego poziomu dźwięku A .

Kierunki nowelizacji norm zmierzają do tego, iż normą określającą wymagania dotyczące izolacyjności od dźwięków statków powietrznych przegród zewnętrznych i wewnętrznych w budynkach będzie wyłącznie norma (...) -3.1999-j („trójka”), jednak na bardziej rygorystycznych zasadach dostosowanych do wymogów UE, czyli istotny jest poziom maksymalny hałasu, a nie równoważny, jak się tego domaga pozwany .

Mając na uwadze powyższe Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 42.903,44zł.

Od zasądzonej kwoty 38.000 zł Sąd zasądził odsetki ustawowe zgodnie z art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. od dnia 29 grudnia 2012r. gdyż pismem z dnia 20 grudnia 2012r. k.92 powodowie wezwali pozwanego do zapłaty określając termin do dnia 28 grudnia 2012r. natomiast od kwoty 4.903,44zł od dnia 3 lutego 2016r. tj. od dnia złożenia pisma procesowego z dnia 29 stycznia 2016r. k.626-628, w którym po opinii biegłego powodowie rozszerzyli powództwo.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji wyroku .

Wydany wyrok ma charakter wyroku częściowego, bowiem dotyczy jedynie jednego ze zgłoszonych w pozwie roszczeń, wobec czego nie zawiera rozstrzygnięcia o kosztach procesu .

SSO Magdalena Horbacz